

Instytut Pamięci Narodowej

Źródło: <http://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/40185,Studencki-Komitet-Solidarnosci-dokumenty-z-Archiwum-IPN.html>
Wygenerowano: Niedziela, 20 sierpnia 2017, 00:35

Studencki Komitet Solidarności – dokumenty z Archiwum IPN

	BATKO Liliana 16/8 c. Franciszka i Kofii Molenda ur. 30.08.1954r. Kraków zam. ██████████ studentka 7 roku Wydz. Fil. Polskiej UJ - absolwentka			
Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Repozycja	Zródło	Data - Uwagi
	<p>Informacja: składowa działająca w latach 1954-1956 w ramach Kom. Wydz. Fil. Uniwersytetu Jagiellońskiego, która posiadała charakterystyczny skład i organizację, należała do organizacji politycznej, której celem było wywołanie rewolucji w Polsce. Wskazywała na potrzebę zmiany ustroju państwa, a także na konieczność wprowadzenia reform społecznych i ekonomicznych. Organizacja ta działała w Krakowie w latach 1954-1956, a jej członkami byli studenci Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Organizacja ta została rozwiązana w 1956 roku, a jej członkowie zostali wykluczeni z uczelni. Wskazywała ona na potrzebę zmiany ustroju państwa, a także na konieczność wprowadzenia reform społecznych i ekonomicznych. Wskazywała ona na potrzebę zmiany ustroju państwa, a także na konieczność wprowadzenia reform społecznych i ekonomicznych. Wskazywała ona na potrzebę zmiany ustroju państwa, a także na konieczność wprowadzenia reform społecznych i ekonomicznych.</p>	Przebieg choroby: 19.10.56		

GATKIEWICZ Małgorzata 20/4
 c. Stanisława i Mani Górskiej
 ur. 17.09.1953r. Kraków

zam. [REDACTED]
 absolwentka Ujch. Psychologii 47
 zotr. w Domu Dziecka 116 w Krakowie

Lp.	Treść informacji	Przedmiot/tema/Region	Zródło	Data - Uwagi
	<p>Archiwa Instytutu Kulturoznawstwa UJ - Urzędowe posiadłości w zakresie w sprawie 4. 1953 r. - przygotowanie projektu, wniosku o udzielenie zapomnienia i wyłączenia z 1. 11. 1953 r. - kłopoty organizacyjne i materialne.</p> <p>- data: 1953 r.</p>			

GATKIEWICZ Małgorzata 20/4
 c. Stanisława i Mani Górskiej
 ur. 17.09.1953r. Kraków

zam. [REDACTED]
 absolwentka Ujch. Psychologii 47
 zotr. w Domu Dziecka 116 w Krakowie

Lp.	Treść informacji	Przedmiot/tema/Region	Zródło	Data - Uwagi
	<p>Archiwa Instytutu Kulturoznawstwa UJ - Urzędowe posiadłości w zakresie w sprawie 4. 1953 r. - przygotowanie projektu, wniosku o udzielenie zapomnienia i wyłączenia z 1. 11. 1953 r. - kłopoty organizacyjne i materialne.</p> <p>- data: 1953 r.</p>			

MAJEWSKA Elżbieta 26/6
 c. Leszka
 ur. 23.10.1952, Chorzów

zam. [REDACTED]
 absolwentka Fil. Polskiej 47

Lp.	Treść informacji	Przedmiot/tema/Region	Zródło	Data - Uwagi
	<p>Organizacja i archiwizacja materiałów w zakresie w sprawie 4. 1953 r. - przygotowanie projektu, wniosku o udzielenie zapomnienia i wyłączenia z 1. 11. 1953 r. - kłopoty organizacyjne i materialne.</p>			

RUSZAR Józef 19/10
 s. Józefa i Danuty
 ur. 2.03.1951, Pruszków
 zam. [redacted]
 absolwent Fil. Polskiej UJ
 w [redacted]

Lp.	Treść informacji	Prezencja/Reprez.	Zródło	Data - Uwagi
	Organizator i aktywny działacz kulturalny SNT w. Był sekretarzem SNT-u. Uczestnik i organizator nieformalnych spotkań i wykładów Mł. Powstańcy i Mł. Powstańcy i organizator powstania w szkole z inicjatywą H. Pajzaka. Producent i współorganizator wykładów i wyjazdów (Wrocławskie Spotkania z Mł. Powstańcami i innymi) w Warszawie. Uczestnik obrad władzy SNT-u. W dniu 21.11.77. przeprowadził w mieście - z jego pomysłu - Wzrost w dniu 16.04.76. pod hasłem Mł. Powstańcy na trasie 2000 z grupą 10 osób. Powstańcy jako nieformalny projekt. w szkole z podzieleniem się o samodzielnym w dziedzinie artystycznej w październiku 1978. przenieśli do wyjazdu na trasę powstania. -KSTP			

RUSZAR Józef 19/10
 s. Józefa i Danuty
 ur. 2.03.1951, Pruszków
 zam. [redacted]
 absolwent Fil. Polskiej UJ
 w [redacted]

Lp.	Treść informacji	Prezencja/Reprez.	Zródło	Data - Uwagi
	Organizator i aktywny działacz kulturalny SNT-u. Był sekretarzem SNT-u. Uczestnik i organizator nieformalnych spotkań i wykładów Mł. Powstańcy i Mł. Powstańcy i organizator powstania w szkole z inicjatywą H. Pajzaka. Producent i współorganizator wykładów i wyjazdów (Wrocławskie Spotkania z Mł. Powstańcami i innymi) w Warszawie. Uczestnik obrad władzy SNT-u. W dniu 21.11.77. przeprowadził w mieście - z jego pomysłu - Wzrost w dniu 16.04.76. pod hasłem Mł. Powstańcy na trasie 2000 z grupą 10 osób. Powstańcy jako nieformalny projekt. w szkole z podzieleniem się o samodzielnym w dziedzinie artystycznej w październiku 1978. przenieśli do wyjazdu na trasę powstania. -KSTP			

SONIK Bogusław 19/10
 s. Walentego i Jany Kąpcy
 ur. 3.12.1953 r. Kraków
 zam. [redacted]
 absolwent UJ Prawa UJ
 przy Krakowskiej Dobrej Górze, Torwar Zielonych

Lp.	Treść informacji	Prezencja/Reprez.	Zródło	Data - Uwagi
	Organizator i aktywny działacz kulturalny SNT-u. Był sekretarzem SNT-u. Uczestnik i organizator nieformalnych spotkań i wykładów Mł. Powstańcy i Mł. Powstańcy i organizator powstania w szkole z inicjatywą H. Pajzaka. Producent i współorganizator wykładów i wyjazdów (Wrocławskie Spotkania z Mł. Powstańcami i innymi) w Warszawie. Uczestnik obrad władzy SNT-u. W dniu 21.11.77. przeprowadził w mieście - z jego pomysłu - Wzrost w dniu 16.04.76. pod hasłem Mł. Powstańcy na trasie 2000 z grupą 10 osób. Powstańcy jako nieformalny projekt. w szkole z podzieleniem się o samodzielnym w dziedzinie artystycznej w październiku 1978. przenieśli do wyjazdu na trasę powstania. -KSTP		Wzrosty przy inicjatywie H. Pajzaka. Dokumenty na trasie 2000 z. 16.11.77. i 16.04.76. - 2000 z. Powstańcy: 2.10.78.	

SONIK Bożysław 19/23
 s. Walentego i Janyiny Rajca
 ur. 3.12.1953 r. Kraków
 zam. [redacted]
 absolwent UJ i Rawa UJ
 prac. Krakowskie Biuro Gazet i Towarzystwa

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Reprezje	Źródło	Data - Uwagi
	Organizator: aktywny działacz młodzieżowy w latach 1970-1974 w ramach SKS, a także kierownik i członek zarządu tego stowarzyszenia. Organizator: uczestnik imprez kulturalnych i sportowych. Absolwent: UJ, Rawa UJ. Prace: w latach 1974-1976, 1977-1978, 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984, 1985-1986, 1987-1988, 1989-1990, 1991-1992, 1993-1994, 1995-1996, 1997-1998, 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2021-2022, 2023-2024.	Uczestnik imprez kulturalnych i sportowych. Absolwent: UJ, Rawa UJ. Prace: w latach 1974-1976, 1977-1978, 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984, 1985-1986, 1987-1988, 1989-1990, 1991-1992, 1993-1994, 1995-1996, 1997-1998, 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2021-2022, 2023-2024.		

WILDSTEIN Bronisław 22/9
 s. Szymona i Genowefy (żona: Galińska Hanna)
 ur. 11.06.1952 r. Kraków
 zam. [redacted]
 absolwent Fil. Polskiej UJ (obrona pracy) nie pracy

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Reprezje	Źródło	Data - Uwagi
	Organizator: aktywny działacz młodzieżowy w latach 1970-1974 w ramach SKS, a także kierownik i członek zarządu tego stowarzyszenia. Organizator: uczestnik imprez kulturalnych i sportowych. Absolwent: UJ, Rawa UJ. Prace: w latach 1974-1976, 1977-1978, 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984, 1985-1986, 1987-1988, 1989-1990, 1991-1992, 1993-1994, 1995-1996, 1997-1998, 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2021-2022, 2023-2024.	Uczestnik imprez kulturalnych i sportowych. Absolwent: UJ, Rawa UJ. Prace: w latach 1974-1976, 1977-1978, 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984, 1985-1986, 1987-1988, 1989-1990, 1991-1992, 1993-1994, 1995-1996, 1997-1998, 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2021-2022, 2023-2024.		

WILDSTEIN Bronisław 22/9
 s. Szymona i Genowefy (żona: Galińska Hanna)
 ur. 11.06.1952 r. Kraków
 zam. [redacted]
 absolwent Fil. Polskiej UJ (obrona pracy) nie pracy

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Reprezje	Źródło	Data - Uwagi
	Organizator: aktywny działacz młodzieżowy w latach 1970-1974 w ramach SKS, a także kierownik i członek zarządu tego stowarzyszenia. Organizator: uczestnik imprez kulturalnych i sportowych. Absolwent: UJ, Rawa UJ. Prace: w latach 1974-1976, 1977-1978, 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984, 1985-1986, 1987-1988, 1989-1990, 1991-1992, 1993-1994, 1995-1996, 1997-1998, 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2021-2022, 2023-2024.	Uczestnik imprez kulturalnych i sportowych. Absolwent: UJ, Rawa UJ. Prace: w latach 1974-1976, 1977-1978, 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984, 1985-1986, 1987-1988, 1989-1990, 1991-1992, 1993-1994, 1995-1996, 1997-1998, 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2021-2022, 2023-2024.		

Impulsem do powstania SKS była śmierć Stanisława Pyjasa, studenta polonistyki UJ i współpracownika KOR. Jego zwłoki znaleziono 7 maja 1977 r. na klatce schodowej kamienicy przy ul. Szewskiej 7 w Krakowie. O śmierć Pyjasa powszechnie oskarżano Służbę Bezpieczeństwa. Jego przyjaciele i koledzy podjęli kroki, mające na celu uczczenie pamięci zmarłego oraz nagłośnienie sprawy, którą władze bagatelizowały. Ich działania zaowocowały

przekształceniem krakowskich juwenaliów w wielką manifestację żałobną.

Decyzję o założeniu SKS podjęto w nocy z 14 na 15 maja 1977 r. w mieszkaniu Liliany Batko. W gronie organizatorów „czarnych juwenaliów” uznano, że wyzwolona wśród studentów aktywność powinna zostać skoncentrowana w nowej strukturze. 15 maja 1977 r., na zakończenie tzw. czarnego marszu, w którym ulicami Krakowa przeszło kilka tysięcy osób, ogłoszono deklarację założycielską Komitetu. Podpisy pod nią złożyli: Andrzej Balcerek, Joanna Barczyk, Liliana Batko, Wiesław Bek, Małgorzata Gątkiewicz, Elżbieta Majewska, Lesław Maleszka (tajny współpracownik SB o pseudonimach „Ketman”, „Return”, „Tomek”, „Zbyszek”), Józef Ruszar, Bogusław Sonik i Bronisław Wildstein.

W kolejnych dniach deklarację poparło ok. 2 000 studentów krakowskich uczelni. Jeszcze w 1977 r. SKS-y powstały też w innych miastach: 20 października w Warszawie, 15 listopada w Poznaniu, 14 grudnia we Wrocławiu, a rok później, 10 maja 1978 r. – w Szczecinie. SKS działał jawnie, podając do publicznej wiadomości imiona i nazwiska oraz adresy przedstawicieli, tzw. rzeczników, którymi mogli być tylko studenci.

Podstawową działalnością SKS było powielanie i kolportaż niezależnych wydawnictw, których bibliotekę prowadziła Ewa Kulik (później Anna Smolarczyk). Oprócz tego w miarę systematycznie działacze SKS angażowali się również w działalność edukacyjną, prowadząc wykłady w ramach Towarzystwa Kursów Naukowych, m.in. dla młodzieży szkół średnich. Jedną z form inicjatyw edukacyjnych była organizacja letnich obozów szkoleniowych.

Do najbardziej spektakularnych akcji SKS zaliczyć należy m.in.: głośne protesty przeciwko zakazowi wypożyczania z Biblioteki UJ wydawnictw emigracyjnych, zbieranie podpisów pod petycjami w obronie więźniów politycznych czy w obronie represjonowanych kolegów (np. Ziemowita Pochitonowa).

SKS wydawał również własne pisma: „Indeks” (o charakterze ogólnopolskim) oraz „Sygnał”. Pierwszy numer „Indeksu” wydano jesienią 1977 r. Ostatecznie okazało się 8 numerów pisma. Drugi tytuł był inicjatywą działaczy krakowskiego SKS. W latach 1978–1980 ukazało się 8 numerów, z czego ostatni został niemal w całości skonfiskowany przez bezpiekę.

Działalność SKS zakończyła się w 1980 r. Jego działacze czynnie wsparli strajki robotników w sierpniu 1980 r., a następnie zaangażowali się w powoływanie i organizację struktur Niezależnego Związku Studentów.

Aktywność SKS była pilnie obserwowana przez SB. Na szczeblu centralnym prowadzono Sprawę Operacyjnego Rozpracowania o kryptonimie „Wasale”. Ponadto w poszczególnych KW MO prowadzono sprawy dodatkowe, np. w Krakowie, kolebce SKS, przeciwko działaczom prowadzono kilka spraw grupowych, np. o kryptonimach „Alfa”, „Niepoprawni”, „Adam”, „Beta”, „Gama”, czy „Delta”. Działacze i współpracownicy SKS byli wielokrotnie aresztowani, wzywani do siedzib SB, a w ich mieszkaniach często dokonywano rewizji.

W zasobie IPN, pod sygnaturami IPN BU 01232/188-192, 204 i 205, znajduje się bardzo

interesująca dokumentacja dotycząca SKS, wśród niej na szczególną uwagę zasługuje *Kartoteka działaczy i sympatyków Studenckiego Komitetu Solidarności* (zanonimizowane skany kart prezentowane powyżej pochodzą właśnie z niej).

- [*Kryptonim „Wasale”. Służba Bezpieczeństwa wobec Studenckich Komitetów Solidarności 1977-1980, wybór, wstęp i opracowanie Łukasz Kamiński i Grzegorz Waligóra, Warszawa 2007*](#)
- [*Kamil Dworaczek, Studencki Komitet Solidarności we Wrocławiu 1977-1980, Warszawa 2011*](#)